

Národní institut SYRI už rok zkoumá celospolečensky rizikové fenomény

1.6.2023 - | Masarykova univerzita

Národní institut SYRI má za sebou rok existence. Rok, který podtrhl důležitost excelentního výzkumu v oblasti společenských věd a nutnosti reagovat na aktuální společenské výzvy. Vědci ze SYRI, kteří pocházejí z Masarykovy univerzity, Univerzity Karlovy či Akademie věd České republiky, se zabírají devíti oblastmi, mezi které patří například efektivita zdravotního systému, vzdělávání, ekonomické dopady, trh práce, socioekonomické nerovnosti, společenská odolnost, oblast práva a vládnutí či komunikace a s ní související rizika a nejistoty jako polarizace a populismus. „Česká věda má řadu výzkumných pracovišť, jenže těch, které se mohou zabývat vysoce aktuálními tématy a jejich dopady na českou společnost, je z podstaty věci jen omezené množství. V tom je zaměření SYRI unikátní,“ říká rektor Masarykovy univerzity Martin Bareš: „Zastávám názor, že věda má promlouvat do veřejného života a politici a státní úředníci by se měli víc rozhodovat na základě dat a vědeckých názorů, abychom se s různými krizemi a zátěžovými situacemi vyrovnali co možná nejrychleji a nejlépe. Tento přístup mi pořád ještě trochu chybí a SYRI a společenské vědy obecně to mohou změnit,“ dodává rektor Masarykovy univerzity.

SYRI je prvním konsorciem svého druhu v oblasti společenskovedního výzkumu, protože v České republice vznikaly až do loňského roku podobné instituty pouze v oblasti přírodních věd. Propojení elitních vědců z různých oblastí do jednoho funkčního celku je podle vědecké ředitelky SYRI Kláry Šedové efektivní cestou, kterou by se měla česká věda ubírat. Obzvláště, pokud je její ambicí formulovat v reálném čase vědecké výstupy a doporučení pro politiky v dosud systematicky nezkoumaných oblastech: „Ve světě vědy se pohybují velmi dlouhou dobu. Nikdy se mi ale nestalo, že by se vědecký projekt podařilo tak rychle nastartovat a rok od podání grantu jsme měli v rukou konkrétní výsledky. Jsme vidět v médiích, což ukazuje společenskou poptávku po tématech, kterými se zabýváme, ale za ještě důležitější považuji, že se nám podařilo dokončit několik studií s doporučeními pro decizní sféru, která s nimi dál pracuje. Tímto způsobem posouváme věci kupředu. Chceme ukázat, že špičková věda může plnit důležitou společenskou roli,“ dodává Klára Šedová, jejíž experti z jednotlivých výzkumných skupin zkoumají i takové celospolečensky rizikové fenomény, jako jsou nadváha a obezita či duševní nemoci, stárnutí společnosti, ageismus a jeho redukování. Studie SYRI se také zabývají např. i sociálními vztahy ve školních třídách, školách a pracovních kolektivech a věnují se také kvalitě demokracie či fungování politických institucí a procesů.

Národní institut SYRI je výsledkem dlouhodobé komunikace Masarykovy univerzity se zástupci centrální správy, kterými jsou Úřad vlády České republiky či Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, o potřebě propojení excelentních výzkumných pracovišť působících v oblasti společenských a humanitních věd. Jeho cílem je zajistit pro vládu a samosprávy možnost obrátit se na jedno místo, které bude poskytovat součinnost pro realizaci tzv. evidence based policy, tj. změny v oblasti veřejných politik založené na jasných datech a analýzách. „Česká republika existencí SYRI reflektuje zahraniční model, kdy v pandemii či jiných krizových situacích chybělo jedno centrum poskytující poradní hlas vládě, jako byl například Kochův Institut v Německu a jeho role v rámci pandemie covidu,“ vysvětluje David Póč, ředitel Strategického projektu MU 2021+, podle něhož je pro Masarykovu univerzitu velkou ctí koordinovat národní institut systémových rizik: „Je to ukázka, jak významnou roli má Masarykova univerzita v oblasti vědy a výzkumu v České republice. A naši společenskou povinností je podílet se svou excelencí a využitím vnitřního potenciálu na zkvalitňování

běžného života v České republice. Chceme uplatňovat komplexní přístup, který obnáší v tomto kupříkladu i nutnost popsat ekonomické či sociální dopady spojené se zásadními výzvami současné doby a reagovat na změny, kterými společnost prochází," uzavírá David Póč.

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/narodni-institut-syri-uz-rok-zkouma-celospolecensky-ri-zikove-fenomeny>